

مدیریت ایمنے اقتصادی سلامت

شغلے در بیمارستان

نویسندگان:

دکتر محمد زارع زاده، سجاد بیہا، داکتر محسن پاک دامن

سرشناسه	زارع زاده، محمد، ۱۳۵۹ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآورندگان	مدیریت ایمنی و اقتصادی سلامت شغلی در بیمارستان گردآورندگان: محمد زارع زاده، محسن پاک ناس، سجاد بهاری نیا
مشخصات نشر	یزد: انتشارات اندیشمندان یزد، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۲۸۴ ص
شابک	۲-۱۷۰-۴۸۴-۶۰۰-۹۷۸-۳۵۰۰۰۰ ریل
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابخانه
موضوع	بیمارستان ها - پیش بینی های ایمنی
موضوع	Hospitals -- Safety measures
موضوع	بیمارستان ها - کارکنان - سلامتی و بهداشت
موضوع	Hospitals -- Employees -- Health and hygiene
موضوع	بیماران بستری - پیش بینی های ایمنی
موضوع	Hospital patients -- Safety measures
موضوع	مواد زائد پزشکی - مدیریت
موضوع	Medical wastes -- Management
شناسه افزوده	بهار - نیا، سجاد، ۱۳۷۵ - گردآورنده
شناسه افزوده	سلامن، محسن، ۱۳۶۶ - گردآورنده
رده بندی کنگره	RA۹۶۹/۹
رده بندی دیویی	۳۶۰
شماره کتابشناسی ملی	۸۸۲۱۰۴
شماره مجوز کتاب	۲۱-۹۷۱

مدیریت ایمنی و اقتصادی سلامت شغلی در بیمارستان

- ❖ نویسندگان: دکتر محمد زارع زاده، دکتر محسن پاک ناس، سجاد بهاری نیا
- ❖ ناشر: انتشارات اندیشمندان یزد
- ❖ صفحه آرا: فاطمه دشتی رحمت آبادی
- ❖ نظارت چاپ: سید محمد موسوی
- ❖ شابک: ۲-۱۷۰-۴۸۴-۶۰۰-۹۷۸
- ❖ چاپ نخست: نیمه اول ۱۳۹۸
- ❖ قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان
- ❖ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نشانی ناشر: یزد، خیابان فرخی یزدی، پاساژ ۱۱۰، انتشارات اندیشمندان یزد
تلفن: ۰۳۵-۳۶۲۶۹۳۳۰-۰۳۵-۹۱۳۳۵۶۶۷۲

فهرست مطالب

فصل ۱: کیفیت، برنامه ریزی و مدیریت ایمنی در بیمارستان.....	۱
۱-۱- استقرار حاکمیت بالینی با هدف بهبود کیفیت خدمات.....	۲
۲-۱- نقش برنامه ریزی در پیشبرد اهداف مدیریت ایمنی و اقتصادی سلامت شغلی.....	۵
۳-۱- ایمنی در بیمارستان.....	۸
۴-۱- مدیریت ایمنی.....	۱۱
۱-۱- کارآیی و اثربخشی.....	۱۲
۱-۱- ایمنی و نقش آن در هزینه و درآمد بیمارستان.....	۱۲
۱-۱- مدیریت اجرایی و کمیته های بیمارستانی.....	۱۴
۸-۱- سیستم ایمنی و بهداشت شغلی.....	۱۶
۹-۱- اصول کلی مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی.....	۱۸
۱۰-۱- اصول و نحوه کارکرد سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی.....	۲۳
۱۱-۱- کارکنان و نقش آنها در مدیریت ایمنی و اقتصادی بیمارستان.....	۲۴
۱۲-۱- آیا مدیریت بیمارستان به تنهایی تأمینکننده ایمنی است؟.....	۲۷
۱۳-۱- بررسی و نقش استانداردهای مدیریتی در ایمنی و بهداشت شغلی.....	۲۸
منابع فصل اول:.....	۳۱
فصل ۲: استانداردهای اعتباربخشی، مدیریت خطا و مدیریت خطر حوادث و بلایا در بیمارستان.....	۳۵
۱-۲- استانداردهای اعتباربخشی بیمارستان.....	۳۶
۲-۲- مدیریت خطا در بیمارستان.....	۳۶
۳-۲- مدیریت "خطر حوادث و بلایا" در بیمارستان.....	۴۲
منابع فصل دوم.....	۶۱
فصل ۳: رویکردهای مدیریت ریسک و ابزارهای شناسایی، ارزیابی و تحلیل آن (RCA, FMEA).....	۶۳
۱-۳- تعاریف و اصطلاحات مرتبط با ریسک.....	۶۴
۲-۳- مدیریت ریسک در حوزه سلامت.....	۶۵
۳-۳- مثلث خطر (Hazard Triangle).....	۶۷
۴-۳- FMEA چیست؟.....	۶۸
۱-۴-۳- چرا از FMEA استفاده می کنیم؟.....	۶۸
۲-۴-۳- هدف بکارگیری FMEA در بخش بهداشت و درمان چیست؟.....	۶۹

- ۳-۴-۳- مزایای بکارگیری FMEA در بخش بهداشت و درمان چیست؟ ۶۹
- ۴-۴-۳- موانع بکارگیری FMEA در بخش بهداشت و درمان چیست؟ ۶۹
- ۵-۳- تحلیل علل ریشه ای (RCA) ۷۹
- ۵-۳-۱- مراحل انجام تحلیل علل ریشه ای ۸۰
- منابع فصل سوم ۸۵
- فصل ۴: مخاطرات شغلی و روش های پیشگیری از مخاطرات پرسنل در بیمارستان ۸۷
- ۴-۱- مخاطرات پرسنل پرستاری ۸۸
- ۴-۲- مخاطرات پرسنل اتاق عمل ۸۹
- ۴-۳- مخاطرات پرسنل بخش رادیولوژی و سی تی اسکن ۹۰
- ۴-۴- مخاطرات پرسنل دفع پسماند ۹۲
- ۴-۵- مخاطرات پرسنل بهیار ۹۳
- ۴-۶- مخاطرات رستوران و استریل ساز (CSR) ۹۴
- ۴-۷- مخاطرات پرسنل فیزیوتراپی ۹۵
- ۴-۸- مخاطرات پرسنل سبزه ۹۶
- ۴-۹- مخاطرات پرسنل تأسیسات ۹۷
- ۴-۱۰- مخاطرات پرسنل رخت و یخ ۹۸
- ۴-۱۱- مخاطرات پرسنل واحد امدادی ۹۹
- منابع فصل چهارم ۱۰۱
- فصل ۵: ایمنی مواد شیمیایی و نقش آن در اقتصاد بیمارستان ۱۰۳
- ۵-۱- MSDS چیست؟ ۱۰۴
- ۵-۲- لوزی خطر چیست؟ ۱۰۵
- ۵-۳- اصول ایمنی مواد شیمیایی در طراحی ساختمان بیمارستان ۱۰۷
- ۵-۴- آموزش مواجهه با مواد شیمیایی ۱۰۷
- ۵-۵- انواع مواد شیمیایی مورد استفاده در بیمارستان ۱۰۸
- ۵-۵-۱- اتانول ۱۰۸
- ۵-۵-۲- فرمالدهید ۱۱۰
- ۵-۵-۳- اسید کلریدریک ۱۱۱
- ۵-۵-۴- بتادین ۱۱۳
- ۵-۵-۵- هیپوکلرید سدیم ۱۱۴
- ۵-۵-۶- گلوترآلدئید ۱۱۵
- ۵-۵-۷- زایلین ۱۱۷

۱۱۸.....	۵-۵-۸- ایزوفلوران.....
۱۱۹.....	۵-۵-۹- نیتروس اکساید.....
۱۲۱.....	۵-۵-۱۰- اسید استیک.....
۱۲۲.....	۵-۶- نقش ایمنی مواد شیمیایی در اقتصاد بیمارستان.....
۱۲۵.....	منابع فصل پنجم.....
۱۲۷.....	فصل ۶: ایمنی حریق و نقش آن در اقتصاد بیمارستان.....
۱۲۸.....	۶-۱- تئوری سوختن، حریق و نقطه اشتعال.....
۱۳۰.....	۶-۲- مثلث آتش.....
۱۳۰.....	۶-۳- تسیم بندی مواد آتش‌زا.....
۱۳۱.....	۶-۴- نقشه زنی.....
۱۳۱.....	۶-۵- راه های تولید حرارت.....
۱۳۲.....	۶-۶- راه های انتقال حرارت.....
۱۳۳.....	۶-۷- اطفای حریق.....
۱۳۳.....	۶-۸- خاموش کننده ها و انواع آن.....
۱۳۴.....	۶-۹- انواع آتش.....
۱۳۴.....	۶-۹-۱- گروه آتش (A).....
۱۳۴.....	۶-۹-۲- گروه آتش (B).....
۱۳۴.....	۶-۹-۳- گروه آتش (C).....
۱۳۵.....	۶-۹-۴- گروه آتش (E).....
۱۳۷.....	۶-۱۰- سیستم کشف و اعلام حریق.....
۱۳۸.....	۶-۱۱- کمیته ایمنی حریق در بیمارستان.....
۱۳۹.....	۶-۱۲- مدیریت ایمنی حریق در بیمارستان.....
۱۴۱.....	۶-۱۳- ایمنی حریق در بخش های مستعد خطر بیمارستانی.....
۱۴۱.....	۶-۱۳-۱- رختشویخانه ها.....
۱۴۲.....	۶-۱۳-۲- اتاق عمل.....
۱۴۳.....	۶-۱۳-۳- آشپزخانه ها.....
۱۴۳.....	۶-۱۳-۴- انبار.....
۱۴۳.....	۶-۱۴- نقش ایمنی حریق در اقتصاد بیمارستان.....
۱۴۷.....	منابع فصل ششم.....
۱۴۹.....	فصل ۷: مدیریت پسماند و نقش آن در اقتصاد بیمارستان.....
۱۵۰.....	۷-۱- پسماندهای بیمارستانی؛ زباله هایی خطرناک.....

- ۱۵۱-۲-۷- تعریف و طبقه بندی پسماندهای بهداشتی درمانی ۱۵۱
- ۱۵۱-۲-۷-۱- پسماندهای خطرناک بیمارستانی ۱۵۱
- ۱۵۱-۲-۷-۲- پسماندهای معمولی یا شبه خانگی که به طور عمده از کارکردهای خدمات اداری و عمومی این مراکز تولید می شود ۱۵۳
- ۱۵۱-۲-۷-۳- ذخیره سازی و تفکیک پسماندهای خطرناک بیمارستانی ۱۵۳
- ۱۵۱-۲-۷-۴- جمع آوری و جداسازی پسماندهای بیمارستانی ۱۵۴
- ۱۵۱-۲-۷-۵- حمل پسماندها در مراکز تولید ۱۵۵
- ۱۵۱-۲-۷-۶- روش های درمان و دفع پسماندها ۱۵۶
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۱- سوزاندن ۱۵۷
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۲- ضدعفونی شیمیایی ۱۵۷
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۳- ضدعفونی حرارتی مرطوب (اتو کلاو) ۱۵۸
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۴- مایکروویو ۱۵۸
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۵- دیم در زمین ۱۵۹
- ۱۵۱-۲-۷-۶-۶- مایع ظرف شویی در آکسید کربن ۱۵۹
- ۱۵۱-۲-۷-۷- مدیریت پسماندهای بیمارستانی ۱۶۰
- ۱۵۱-۲-۷-۸- نقش مدیریت پسماند در نظام بیمارستان ۱۶۶
- ۱۵۱-۲-۷-۹- پروژه بهبود فرآیند و مدیریت پسماند در بیمارستان شهید بهشتی تفت ۱۷۰
- ۱۷۵- منابع فصل هفتم ۱۷۵
- ۱۷۹- فصل ۸: ایمنی بیمار در بیمارستان ۱۷۹
- ۱۸۰-۱- ایمنی بیمار چیست؟ ۱۸۰
- ۱۸۰-۲- فرهنگ ایمنی بیمار چیست؟ ۱۸۰
- ۱۸۱-۳- اقدامات عملی در راستای حصول و ارتقاء ایمنی بیمار ۱۸۱
- ۱۸۲-۴- راه حل های ایمنی بیمار ۱۸۲
- ۱۸۲-۴-۱- شناسایی صحیح بیماران (Patient Identification) ۱۸۲
- ۱۸۴-۴-۲- تزریقات ایمن (Safe Injection) ۱۸۴
- ۱۸۶-۴-۳- رعایت بهداشت دست (Hand Hygiene) ۱۸۶
- ۱۸۷-۴-۴- جراحی ایمن (Safe Surgery) ۱۸۷
- ۱۸۸-۴-۵- داروهای با نام و شکل مشابه (look-alike sound-alike drugs) ۱۸۸
- ۱۸۹-۴-۶- محلول های الکترولیت با غلظت بالا ۱۸۹
- ۱۹۱-۴-۷- تحویل و تحول صحیح بیماران ۱۹۱
- ۱۹۲-۴-۸- اجتناب از اتصالات ناصحیح ۱۹۲

۱۹۲.....	۸-۴-۹- تلفیق دارویی (Admission medication reconciliation)
۱۹۳.....	۸-۵- مشارکت بیمار در امر درمان خود
۱۹۴.....	۸-۶- خطاهای پزشکی
۱۹۵.....	۸-۷- عفونت های بیمارستانی و نقش آن در اقتصاد بیمارستان
۱۹۹.....	۸-۸- گزارش فوری حوادث ناخواسته تهدیدکننده حیات در درمان بیماران
۲۰۱.....	منابع فصل هشتم
۲۰۳.....	فصل ۹: تولید و تقاضا در ایمنی سلامت شغلی
۲۰۴.....	۹-۱- خواسته، نیاز و تقاضا
۲۰۵.....	۹-۱-۱- نیاز هنجاری (تجویزی یا نیازی که با یک استاندارد مقایسه می شود)
۲۰۶.....	۹-۱-۲- نیازهای محسوس (تمایلات و یا آنچه که مردم فکر می کنند نیاز دارند)
۲۰۶.....	۹-۱-۳- نیاز: پیش بینی شده یا مورد انتظار
۲۰۷.....	۹-۱-۴- نیاز: رز شده یا تقاضا
۲۰۷.....	۹-۱-۵- نیازهای واقعی (امتیاز ویژه ای که بعضی از مردم دارند درحالی که دیگران ندارند)
۲۰۸.....	
۲۰۸.....	۹-۲- تولید سلامت
۲۱۱.....	۹-۳- روابط بین سلامت، مراقبت سلامت و عملکرد اقتصادی
۲۱۲.....	۹-۳-۱- اثرات مراقبت سلامت بر سلامت
۲۱۳.....	۹-۳-۲- اثرات سلامت بر مراقبت سلامت
۲۱۳.....	۹-۳-۳- اثرات سلامت بر عملکرد اقتصادی
۲۱۳.....	۹-۳-۴- اثرات عملکرد اقتصادی بر سلامت
۲۱۴.....	۹-۳-۵- اثرات مراقبت سلامت بر عملکرد اقتصاد
۲۱۴.....	۹-۳-۶- اثرات عملکرد اقتصادی بر مراقبت سلامت
۲۱۴.....	۹-۴- عوامل اثرگذار بر تقاضای مراقبت سلامت
۲۱۵.....	۹-۵- توابع تولید
۲۱۶.....	۹-۵-۱- تابع تولید در کوتاه مدت
۲۱۶.....	۹-۵-۲- تولید متوسط
۲۱۷.....	۹-۵-۳- تولید نهایی
۲۱۸.....	۹-۵-۴- کشش تولید نهاده
۲۱۸.....	۹-۶- ارتباط تولید با ایمنی پرسنل بیمارستانی
۲۲۰.....	۹-۷- ارتباط تقاضا با ایمنی پرسنل بیمارستانی
۲۲۳.....	منابع فصل نهم

- فصل ۱۰: ارزیابی اقتصادی در ایمنی سلامت شغلی ۲۲۵
- ۱-۱۰- ارزیابی اقتصادی چیست؟ ۲۲۶
- ۱-۲- شالوده اقتصادی ارزشیابی اقتصادی ۲۲۹
- ۱-۳- اندازه گیری دستاورد سلامت ۲۳۱
- ۱-۴- طبقه بندی هزینه ها و هزینه های اقتصادی ناشی از حوادث شغلی ۲۳۳
- ۱-۵- سرمایه گذاری در رابطه با ایمنی بیمارستان ۲۳۷
- ۱-۶- ارزیابی سرمایه گذاری در مدیریت ریسک ایمنی ۲۴۰
- ۱-۷- انواع روش های ارزشیابی اقتصادی مراقبت سلامت ۲۴۱
- ۱-۷-۱- تحلیل هزینه - پیماد (CCA) ۲۴۲
- ۲-۲- تحلیل کمینه سازی هزینه (CMA) ۲۴۳
- ۱-۳- تحلیل هزینه - اثربخشی (CEA) ۲۴۳
- ۱-۴-۷- تحلیل هزینه - مطلوبیت (CUA) ۲۴۴
- ۱-۵-۷- تحلیل رینه - منفعت (CBA) ۲۴۴
- ۱-۸- اقتصاد ایمنی سلامت شغلی ۲۴۷
- ۱-۹- ارزشیابی اقتصادی ایمنی سلامت شغلی ۲۵۰
- منابع فصل دهم ۲۵۳
- فهرست منابع کتاب ۲۵۶

پیش‌گفتار

هرساله ۲/۲ میلیون نفر در جهان به دلیل ابتلا به بیماری‌های شغلی و حوادث ناشی از کار جان خود را از دست می‌دهند و تلاش سازمان‌ها برای افزایش بهره‌وری، افزایش راندمان تولید و صیانت از سلامت نیروی کار روز به روز شتاب بیشتری می‌یابد. بدون شک علاقه و تمایل سازمان‌ها در سال‌های اخیر برای استقرار سیستم‌های مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی ناشی از نیاز آن‌ها به داشتن پرسنل سالم، خستگی‌ناپذیر با کارآیی بالا و همچنین رویگردانی از رویه‌های کهنه و رو به افول مدیریت ایمنی در سازمان‌ها بوده است. با پیدایش سیستم‌های مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی نظیر OHSAS و HSE تفکر حفظ نیروی انسانی به عنوان محور توسعه پایدار نهادینه شده است. می‌توان گفت تفکر سنتی کفایت وجود بخش‌های ایمنی و بهداشت در سازمان‌ها رفته رفته جای خود را به نگرش سیستمی ایمنی و بهداشت می‌دهد و این پدیده خبرسته در آینده تأثیرات مثبت خود را بیش از پیش برجای خواهد گذاشت. امروزه ایمنی و بهداشت بیمارستان، یکی از اجزای بسیار مهم مدیریت و پیشرفت واحدهای درمانی است و رعایت آن به لحاظ اقتصادی، انسانی و اخلاقی حائز اهمیت زیادی است؛ از این رو رعایت اصول آن در بیمارستان که مکان حساسی برای بروز حادثه به شمار می‌رود، منجر به افزایش اثربخشی، کارآیی و در نهایت بهره‌وری آن می‌گردد که این مهم برای بیمارستان، کارکنان و ذینفعان اثرات مثبتی به همراه خواهد داشت. هرساله هزینه‌های زیادی صرف اتفاقات ناشی از حوادث شغلی می‌شود و می‌توان گفت که بیشترین آن‌ها به دلیل رعایت نکردن مسائل ایمنی است که علاوه بر زیان‌های مالی، ضایعات معنوی و انسانی غیر قابل جبرانی را در بردارد. عدم هزینه در زمینه ایمنی بیمارستان، می‌تواند منجر به بروز حوادثی مانند کارافتادگی یا فوتی شده و باعث اختلال در روند

کاری بیمارستان شود. سرمایه گذاری در ایمنی بیمارستان بسیار سودآور است و منجر به بازگشت سرمایه طی دوره های بعدی خواهد شد. به عبارتی سرمایه گذاری در بخش ایمنی و بهداشت کار علاوه بر کاهش مخاطرات محیط کار و در نتیجه کاهش حوادث شغلی و افزایش رضایت شغلی منجر به سودآوری نیز می گردد. در این کتاب سعی شده است بیشتر به مباحث ایمنی سلامت شغلی و نقش آن در اقتصاد بیمارستان پرداخته شود و در یکی از فصل های کتاب به مسأله ایمنی بیمار نیز پرداخته شده است.

دکتر محمد زارع زاده

www.ketab.ir

